

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 021326 19 Кж
Бања Лука, 10.12.2019. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Горане Микеш, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптужених В.Б., Д.С., П.Ј., М.П., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног јавног тужиоца у Бањој Луци и бранилаца оптужених, изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 021326 17 К од 06.03.2019. године, након одржане сједнице вијећа, у присуству замјеника главног републичког јавног тужиоца Светлане Брковић, оптужених В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш. и Д.Д. и њихових бранилаца, те браниоца оптуженог М.П., адвоката В.Р., а у одсутности уредно обавјештених оптужених М.П. и В.Д., дана 10.12.2019. године, донио је

П Р Е С У Д У

Одбијају се, као неосноване, жалбе окружног јавног тужиоца у Бањој Луци и бранилаца оптужених В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д. и потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 021326 17 К од 06.03.2019. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 021326 17 К од 06.03.2019. године, оптужени В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д., оглашени су кривим због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ), те су осуђени: оптужени В., Ј. и Ш. на казне затвора у трајању од по 1 (једне) године и 3 (три) мјесеца, оптужени С. на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) мјесеци, а оптужени П., Д. и Д.1 на казне затвора у трајању од по 1 (једне) године. На основу члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 53/12, 91/17 и 66/18, у даљем тексту: ЗКП РС), оштећени Ј.О., А.О., Ј.Д., И.Д., Р.И., Ј.С. и А.М. су са имовинско-правним захтјевом упућени на парницу. На основу одредбе члана 99. став 1. ЗКП РС, у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) истог закона, оптужени су обавезани да солидарно плате трошкове кривичног поступка у износу од 2.464,40 КМ и судски паушал у износу од по 150,00 КМ, а све у року од 15 дана од дана правоснажности те пресуде под пријетњом принудног извршења, те су оптужени В., С., П., Д.1 и Д. обавезани да плате награду и нужне издатке постављених бранилаца по службеној дужности, чију

висину ће првостепени суд утврдити посебним рјешењем у складу са чланом 97. став 2. ЗКП РС. Истом пресудом, оптужени М.П., на основу члана 298. тачка в) ЗКП РС, ослобођен је од оптужбе да је починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили окружни тужилац у Бањој Луци (у даљем тексту: тужилац) и браниоци оптужених В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д..

Окружни тужилац пресуду побија због погрешно утврђеног чињеничног стања у односу на ослобађајући дио пресуде, са приједлогом да се побијана пресуда у ослобађајућем дијелу у односу на оптуженог М.П., те у односу на радње оптужених Д.П., Д.Д. и В.Д. на штету оштећеног Х.Х., затим радње оптуженог В.Б. на штету оштећеног З.Д. и радње оптуженог Б.Ш. на штету оштећене Х. и Р.А., укине и у том дијелу предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Бранилац оптуженог В.Б., адвокат Ј.Ј. из Б.Л., жалбу је изјавила из свих жалбених основа, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се оптужени ослободити од оптужбе, на основу одредбе члана 298. став 1. тачка в) ЗКП РС или да се иста укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, уз алтернативни приједлог да се пресуда преиначи и оптуженом изрекне блажа казна.

Бранилац оптуженог Д.С., адвокат Ж.Ш. из Б.Л., жалбу је изјавио из свих жалбених основа, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или да се иста укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Бранилац оптуженог П.Ј., адвокат Н.Т. из Б.Л., жалбу је изјавио из свих жалбених основа, са приједлогом да се побијана пресуда укине и оптужени ослободи од оптужбе или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Бранилац оптужених Д.П. и Б.Ш., адвокат В.Љ. из П., жалбе је изјавио због „повреде одредаба ЗКП“, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде „материјалног права“, са приједлог да се у односу на ове оптужене пресуда укине и исти ослободе од оптужбе или да се пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Бранилац оптуженог Д.Д., адвокат, З.Б. из Б.Л., жалбу је изјавио из свих жалбених основа, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Бранилац оптуженог В.Д., адвокат М.Б. из Б.Л., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона, те због кршења Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода и Универзалне декларације о људским правима, са приједлогом да овај суд на основу одржаног претреса, жалбу уважи, пресуду у побијаном дијелу преиначи и овог оптуженог ослободи од оптужбе или да се пресуда у односу на овог оптуженог укине и предмет врати на поновно суђење.

У писменим одговорима на жалбу тужиоца, браниоци оптужених В., П., Д. и Д.1 су предложили да се та жалба одбије као неоснована. Браниоци осталих оптужених нису

подносили одговор на жалбу тужиоца и тужилац није подносио одговоре на жалбе бранилаца.

У сједници вијећа Врховног суда Републике Српске, која је одржана у одсутности уредно обавјештених оптужених М.П. и В.Д., у смислу одредбе члана 318. став 4. ЗКП РС, замјеник главног републичког јавног тужиоца је одустала од дијела жалбе окружног тужиоца у односу на оптуженог В.Б. у извршењу радњи на штету оштећеног З.Д. и у односу на оптуженог Б.Ш. у извршењу радњи на штету оштећене Х. и Р.А., док је у преосталом дијелу остала у цијелости код разлога и приједлога жалбе окружног тужиоца. Браниоци оптужених су изложили своје жалбе, остајући код разлога и приједлога истих, оптужени су се придружили ријечима својих бранилаца, те су браниоци оптужених В., П., Д. и Д.1 остали у цијелости и код својих писмених одговора на жалбу тужиоца.

Разматрајући спис, побијану пресуду, жалбе и одговор бранилаца на жалбу тужиоца, одлучено је као у изреци ове пресуде, из сљедећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде, жалбе бранилаца оптужених В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П. и Б.Ш. указују на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г), з) и к) ЗКП РС, те жалба браниоца оптуженог П. указује и на повреду из члана 311. став 1. тачка ж) ЗКП РС. Дакле, ове жалбе оспоравају законитост појединих доказа на којима је заснована побијана пресуда, указују на повреде права на одбрану, на неразумљивост изреке пресуде и њеној противријечности са разлозима и да пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, да првостепени суд побијаном пресудом није у потпуности ријешио предмет оптужбе. Жалба браниоца оптуженог В.Д. указује на повреду из члана 311. став 1. тачка ј) ЗКП РС, мада из садржаја образложења, произилази да пресуду побија због повреде из тачке к) цитараног законског прописа, обзиром да указује на одсуство разлога о одлучним чињеницама.

У жалбама браниоца оптужених Д.П. и Б.Ш., указује се и на битне повреде из члана 311. став 1. тачка ј) ЗКП РС, међутим аргументацију коју жалбе дају за ову повреду (да није примјењен принцип „in dubio pro geo“, не може се подвести под ову битну повреду. Исто тако, жалба браниоца оптуженог Д.Д. изјављена је и због битних повреда одредаба кривичног поступка, међутим нити у уводу, нити у образложењу жалбе се наводи било који облик битних повреда прописаних одредбом члана 311. ЗКП РС.

Надаље, аргументима из жалби бранилаца оптужених се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде, на којој је заснован закључак да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, за које су оглашени кривим том пресудом. Оспорава се постојање оружаног сукоба, припадност оптужених оружаних снага, статус оштећених лица, тврдњом да исти нису били цивили, затим се оспорава постојање саизвршилаштва, као и постојање узрочно-последичне везе између оружаног сукоба и дјела, као битни елементи предметног кривичног дјела, на којим аргументима и чињеничним недостацима, успоставља се и тврдња о повреди Кривичног закона.

Жалба тужиоца, у жалбеном основу побијања пресуде због погрешно утврђеног чињеничног стања, истиче да је на основу спроведених доказа на главном претресу, побијана пресуда извела погрешан закључак да резултати тих доказа не пружају поуздан основ за закључак да је оптужени М.П. починио кривично дјело за које се терети, те да су оптужени П., Д.1 и Д. предузели радње у односу на оштећеног Х.Х..

Надаље, жалбама бранилаца оптужених В.Б., Д.С., П.Ј. и Д.Д. се оспорава побијана пресуда и због одлуке о кривичној санкцији, истиче се да су казне изречене побијаном пресудом престрогом одмјерене.

Супротно жалбеним приговорима браниоца оптуженог Д.С., побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Наиме, првостепени суд није одбио приједлог одбране овог оптуженог за саслушање у својству свједока З.К., већ је исти прихваћен али и поред више покушаја првостепеног суда (позивима и наредбама за довођење овог свједока), исти се није одазвао на позив суда, нити га је судска полиција могла пронаћи на адресу пребивалишта. И приједлози доказа - саслушање свједока М.К. и Б.П., тако су прихваћени од стране првостепеног суда али су исти такође били недоступни, јер се налазе у иностранству, на непознатим адресама. О наведеном, првостепени суд је на главном претресу обавјестио одбрану. Осим тога, супротно наводима из ове жалбе, одбијањем приједлога доказа одбране за саслушање свједока Р.Р. те нотарски овјерена изјава власника месарске радње „М. М.“, није повријеђено право на одбрану, јер је за ту своју одлуку, побијана пресуда дала ваљане и аргументоване разлоге на страни 14., које у цијелости прихвата и овај суд.

Неосновани су и жалбени приговори бранилаца оптужених В.Б., Д.П. и Б.Ш. да је првостепени суд повриједио право на одбрану ових оптужених на начин да је прекршио одредбе члана 2. став 1., 3. став 2., 13. став 1. и 14. став 1. и 2. ЗКП РС (према наводима из жалбе браниоца В.), те одредбе члана 3. и 15. ЗКП РС (према наводима из жалби браниоца оптужених П. и Ш.) и тиме починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Ово стога што по оцјени овог суда, првостепени суд, према разлозима у образложењу побијане пресуде, није имао сумње у погледу било којег доказа у корист или на штету одбране, због чега, супротно наводима из ових жалби, није прекршен принцип „in dubio pro reo“, садржан у одредби члана 3. став 2. ЗКП РС, па с тим у вези није повријеђено ни право на одбрану ових оптужених. Надаље, супротно наводима из ових жалби, првостепени суд је дао могућност одбрани да своје аргументе супротстави аргументима оптужбе, на начин што су на приједлог одбране спроведени многобројни докази (како субјективни, тако и објективни), због чега су неосновани и приговори жалби да је одбрана на било који начин током првостепеног поступка, доведена у неравноправни положај у односу на оптужбу. Осим тога, према стању списка, првостепени поступак је спроведен у складу са одредбама члана 2. став 1., 13. став 2., као и у складу са одредбом члана 15. ЗКП РС, те члану 295. став 2. истог закона.

Надаље, супротно наводима из жалбе браниоца оптуженог П.Ј., због чињенице да се није могла провјерити вјеродостојност записника о саслушању свједока Ј.О. од 03.09.2004. године, због тога што није јасно ко је сачињавао тај записник, како би се то лице евентуално могло саслушати у својству свједока у циљу утврђивања вјеродостојности самог записника, није повријеђено право на одбрану овог оптуженог. Ово с тога што је свједок Ј. саслушан на претресу пред првостепеним судом и одбрана је имала прилику да истог унакрсно испита, а осим тога, исти је потврдио да се на наведеном записнику налази његов потпис и да је његов исказ вјерно пренесен на том записнику. Исто тако, побијана пресуда се не заснива ни искључиво, а ни у претежно на наведеном записнику.

У сегменту побијања пресуде због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, жалбе бранилаца оптужених С., В., Ј., П. и Ш., истичу да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и то записницима о саслушању свједока оштећених из истраге. У овом дијелу жалбе бранилаца посебно указују да у тим записницима свједоцима нису постављана питања, да у појединим записницима није наведено против којег лица се тада спроводила истрага и због којег кривичног дјела, да поједине записнике не садрже упозорења свједоку да није дужан да одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривичном гоњењу, затим се оспорава потпис лица које је констатовано као записничар на записнику о саслушању свједока Ј.О. од 03.09.2004. године, да је на записнику о саслушању свједока Ј. од 29.06.2017. године, тужилац свједоку одмах, на почетку, предочио његове раније изјаве дате на записницима од 03.09.2004. године и од 06.04.2005. године и питао свједока да ли остаје код навода датих на тим записницима, без да су свједоку постављена општа питања и без да се позове да изнесе шта му је о предмету познато и без да су му постављена питања ради провјере, допуне или разјашњења, да је свједок З.Д. саслушан у својству лица, а не у својству оштећеног, па у тим околностима жалбе виде повреду одредбе члана 62. став 1., 63. став 1. и 2. и 151. ЗКП РС (односно члана 148. ЗКП који је важио у вријеме узимања исказа свједока) и да су због тога ти записници, докази на којима се не може заснивати судска одлука.

Дио изнесених жалбених приговора нису основани. Наиме, са једне стране, већи дио ових записника садрже питања и одговоре, међутим и они записници, који не садрже питања, нису докази на којима се не може заснивати судска одлука, јер одредбом члана 151. став 7. ЗКП РС је прописано да се последије општих питања свједок позива да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради провјеравања, допуне и разјашњења. Дакле, цитираном законском одредбом, постављање питања свједоку није прописано као обавеза, већ само као могућност, што је остављено на процјену оне ко сачињава записник, односно испитивачу, обзиром да ова законска одредба прописује постављање питања као могућност, ако је то потребно ради провјеравања, допуне и разјашњења. Са друге стране, жалбени приговори у вези са недостатком упозорења појединих записника у смислу одредбе члана 151. став 2. ЗКП РС, односно члана 148. тада важећег ЗКП, су основани, јер и по тадашњем и по сада важећем ЗКП, свједок се прије давања исказа, мора упозорити да није дужан да одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривичном гоњењу. Уколико је овлаштено службено лице поступило у складу са одредбом члана 151., записници о прикупљању изјава се могу користити као доказ, сходно одредби члана 227. став 3. ЗКП РС. С тога, и поред чињенице што у члану 150. раније важећег ЗКП-а, није наведено као обавезно наведено упозорење, ипак, то упозорење је прописано одредбом члана 148. ЗКП и по оцјени овог суда, приликом сачињавања тог записника поступљено је супротно одредби члана 148. тада важећег ЗКП. Међутим, са једне стране, свједоци нису изнијели ништа што би њих изложило кривичном гоњењу, а са друге стране, сходно одредби члана 219. став 3. тадашњег ЗКП, ако су приликом прикупљању изјава од лица, овлаштена службена лица поступила у складу са одредбом члана 150. тог закона, ти записници се могу користити као доказ у кривичном поступку. Дакле, ради се о непримјенивању одредбе члана 148. ранијег ЗКП, које по оцјени овог суда, није било нити је могло бити од утицаја на законито и правилно доношење пресуде, јер су ти свједоци саслушани непосредно на главном претресу, по правилима директног и унакрсног испитивања, те се побијана пресуда не заснива искључиво или у претежном дијелу на исказима свједока из истраге, већ првенствено, на њиховим исказима са главног претреса, као и на другим

доказима. С тога су ирелевантни и остали приговори из жалби којима се указује на друге недостатке или пропусте у записницима о саслушању свједока из истраге.

Слична је ситуација и са записницима о саслушању свједока Ј., А. и А.1 О. из истраге пред тужиоцем од 2017. године. Наиме, тачно је да им је тужилац предочио раније њихове исказе из истраге, што је у супротности са одредбом члана 151. став 7. ЗКП РС, међутим, ови свједоци су свједочили на главном претресу, па се пресуда не заснива искључиво ни у претежном дијелу на тим записницима.

Исто тако, супротно наводима из жалби бранилаца оптужених, овај суд налази да изрека побијане пресуде није неразумљива, нити противријечна сама себи, нити њеним разлозима и образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичног дјела и кривице оптужених и чињеница одлучних за правилну примјену Кривичног закона. Осим тога, приговори жалби којима се указује на изостанак разлога о одлучним чињеницама, су по оцјени овог суда неосновани, јер је побијана пресуда дала разлоге о свим одлучним чињеницама (како о постојању оружаног сукоба, тако и о припадности оптужених оружаних снага, статусу оштећених лица, о постојању саизвршилаштва, као и постојању узрочно-посљедичне везе између оружаног сукоба и предузетих радњи оптужених), а такође је оцјенила и доказе одбране, ради чега су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Сасвим је друго питање што жалбе оспоравају валидност датих разлога, међутим, приговорима таквог карактера се у суштини оспорава правилност оцјене доказа, што представља приговор чињеничног карактера, због чега ће овај суд оцјенио основаност тих приговора у оквиру жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Обзиром да се према наводима из жалби бранилаца оптужених Д.С., В.Д., Д.П. и Б.Ш., повреде члана 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, првенствено везује за битне повреде одредаба кривичног поступка, то је овај суд кроз оцјену неоснованости тих приговора, утврдио да нису основани и приговори којима се истиче да је првостепени суд повриједио право на правично суђење.

Не вршење посебне оцјене исказа свједока одбране Радивоја Р.а (на шта се указује жалбом браниоца оптуженог Д.), првостепени суд није починио битну повреду одредаба кривичног поступка. Ово с тога што је на страни 52. задњи пасус побијане пресуде, наведено: „Потребно је истаћи да је овај суд приликом доношења одлуке имао у виду и остале доказе који су током поступка изведени, а који докази по свом садржају нису од значаја за правилно и законито пресуђење у овој кривичноправној ствари“, из чега произилази да је првостепени суд извршио оцјену и овог доказа. Осим тога, овај суд наглашава да имајући у виду да су искази свједока Р. и Е.И. потпуно сагласни у погледу чињенице да је свједок Р. интервенисао да критичног дана пуне оштећеног Р.1, као и чињеницу да заиста нема никаквог разлога да ову чињеницу они измисле, јер иста није од посебног, ни одлучног значаја, онда је извјесно да свједок Р. када негира ову чињеницу, или не говори тачно или се не сјећа. Осим тога, како је већ наведено, наведени доказ се не односи на одлучне чињенице, па по оцјени овог суда, супротно наводима ове жалбе, невршењем посебне оцјене исказа овог свједока, првостепени суд није починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Без основа су и приговори жалби бранилаца оптужених П. и Д., којима се истиче да првостепени суд побијаном пресудом није у потпуности ријешио предмет оптужбе, те да је тиме починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка ж) ЗКП РС и приговори жалбе браниоца оптуженог В.Д. којима се истиче да је првостепени суд повриједио идентитет оптужбе. Наиме, супротно наводима из ових жалби, првостепени суд је правилно поступио када је у изреци побијане пресуде изоставио радње које су се оптуженима Д.П., Д.Д.1 и В.Д. стављале на терет у односу на оштећеног Х.Х., уз закључак у образложењу, да није ван разумне сумње доказано да су ови оптужени починили радње из ове тачке оптужнице, те је на тај начин у потпуности рјешио предмет оптужбе, нити је повриједио идентитет исте, обзиром да из законског описа кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, произилази да је у питању јединствено кривично дјело, без обзира на број извршених појединачних радњи.

Чињенична утврђења побијане пресуде, супротно наводима из жалби бранилаца оптужених, су по оцјени овог суда потпуна и правилна. Она су заснована на бројним доказима изведеним на главном претресу пред првостепеним судом, који су детаљно изнесени у образложењу побијане пресуде, оцјењени на начин који прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Таквим приступом оцјени изведених доказа изведен је и коначан, а по оцјени овог суда правилан закључак да су оптужени В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д., починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, на начин описан у изреци побијане пресуде. Исто тако, по оцјени овог суда, а супротно наводима из жалбе тужиоца, правилно је првостепени суд оцјенио и изведене доказе које се односе на оптуженог М.П. (из тачке 1. и 2. оптужнице), као и доказе које се односе на радње оптужених Д.П., Д.Д. и В.Д. на штету оштећеног Х.Х. (тачка 3. оптужнице), на основу којих је извео правилан закључак да нема доказа да су ови оптужени починили радње описане у напријед наведеним тачкама оптужнице. Приговори жалби којима се та утврђења доводе у сумњу, разлозима који се износе у жалбама, нису основани.

Наиме, побијана пресуда детаљно износи садржај изведених доказа како објективне, тако и субјективне природе, све те доказе правилно оцјењује и изводи коначан, а по оцјени овога суда правилан закључак да су оптужени В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д., починили кривично дјело које им оптужба ставља на терет.

Тако је побијана пресуда, супротно жалбеним наводима, правилно утврдила да је у вријеме наведено у изреци пресуде, постојао оружани сукоб, доводећи у везу материјалну документацију која се односи на почетак оружаног сукоба, формирање оружаных снага зараћених страна, ситуацију на подручју тадашње општине П., са исказима свједока и оптужбе и одбране у дијелу у коме су се изјашњавали о постојању оружаног сукоба и ситуацији која је владала на подручју П. током 1993. и 1994. године, па на основу такве анализе извео правилан закључак о постојању оружаног сукоба у инкриминисано вријеме. Доводећи у везу кршење одредби међународног права са постојањем оружаног сукоба, побијана пресуда је правилно утврдила и постојање везе између сукоба и извршених дјела и о томе дала ваљано образложење на страни 21., које у цијелости прихвата и овај суд. Околности које прате начин извршења дјела и околности које су му непосредно претходиле, а које су апострофиране у образложењу побијане пресуде, без сумње указују на постојање узрочне везе између оружаног сукоба и извршеног дјела. Наиме, правилно је првостепени суд утврдио да је постојање оружаног сукоба у знатној мјери утицало на одлуку оптужених да почине злочин, на што указује

управо начин извршења дјела, који одређује на закључак да су се радње, чињенично описане у изреци побијане пресуде, догодиле управо због постојања оружаног сукоба. Притом, утврђење првостепеног суда да се велики број инкриминација десио непосредно након 01.06.1994. године када је велики број бораца из села С. страдало на ратишту у В. и да су предметна дјела била вид одмазде према мањинском (незаштићеном) бошњачком становништву, супротно жалбеним приговорима браниоца оптуженог В.Б., произилази из исказа свједока оптужбе Ж.Л. и свједока одбране Р.Р. и навођењем ове чињенице у образложењу побијане пресуде, првостепени суд није починио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и к) ЗКП РС.

Исто тако, побијана пресуда је дала детаљне и ваљане разлоге о статусу оптужених, односно да су исти у инкриминисаном периоду били у саставу оружаних снага и то као полицијски службеници у тадашњој СЈБ П. Оптужени Д.Д. и Д.П. су били припадници активног састава полиције, док су преостали оптужени били припадници резервног састава полиције, што је првостепени суд утврдио на основу акта ЦЈБ Бања Лука број 10-05/1-052-стр.пов. – сл./05 од 03.06.2005. године и акта ЦЈБ Бања Лука број 10-05/1-052-стр.пов. – сл./05 од 07.06.2005. године, те је на основу исказа свједока одбране П.С., Д.М. и Н.К. (који су у критично вријеме били руководни радници ПС П.) утврдио да су полицијски службеници поред својих редовних послова често одлазили и на ратишта.

Надаље, супротно жалбеним приговорима бранилаца оптужених, побијана пресуда је дала детаљне и ваљане разлоге и о цивилном статусу жртава и то на основу исказа саслушаних свједока-оштећених као и других свједока оптужбе, па је на основу такве оцјене извела правилан закључак на страни 21., које у цијелости прихвата и овај суд, да су оштећени били цивилна лица, дакле да се радило о категорији која ужива заштиту сходно одредбама заједничког члана 3. Четврте женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године, јер сви саслушани свједоци сагласно потврђују да оштећени у вријеме инкриминисаних догађаја нису непосредно учествовали у непријатељствима, нити су били припадници оружаних снага неке од страна у сукобу, односно да су у вријеме извршења овог кривичног дјела имали статус цивилних лица.

Без основа су и приговори жалби бранилаца оптужених којима се оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања кроз опширне интерпретације исказа свједока оптужбе. Притом, жалбе то чине на начин да исказе свједока посматрају фрагментарно, само у оном дијелу који иде у прилог одбрани, занемарујући њихову суштину и без њихове оцјене са другим доказима.

Неосновани су и жалбени приговори браниоца засновани на тврдњи да оптужени нису учествовали у нашошењу повреда тјелесног интегритета, јер исти немају упориште у садржају проведених доказа на главном претресу, нити у разлозима побијане пресуде, којим се образлаже дата оцјена доказа.

Наиме, супротно изнесеним жалбеним приговорима, овај суд налази да нема сумње у вјеродостојност исказа свједока-оштећених Ј.О., А.О. и А.О.1 (у погледу радњи описаних у тачки 1. и 2. изреке пресуде), М.П. (у погледу радњи описаних у тачки 3. изреке пресуде), З.Д., чији исказ је прочитан на главном претресу, обзиром да је овај свједок у међувремену умро (у погледу радњи из тачке 4. изреке пресуде), А.М. (у погледу радњи из тачке 5. изреке пресуде), С.Д. (у погледу радњи из тачке 6. изреке

пресуде), Р.И. (у погледу радњи из тачке 7. изреке пресуде), Ј.Ф., чији исказ је прочитан на главном претресу, обзиром да је овај свједок у међувремену умро, те К.М. и А.М. (у погледу радњи из тачке 8. изреке пресуде), а затим ни сумње у правилност оцјене и других изведених доказа, на којима је заснована побијана пресуда. Сви оштећени су описали околности под којима су оптужени учествовали у наношењу повреда њиховог тјелесног интегритета, а у односу на оштећену М.П., примјенили и мјере застрашивања, те у односу на оштећеног З.Д. и нечовјечно поступали.

Искази наведених свједока су потврђени и исказима других свједока оптужбе, те је оцјеном њихових исказа, како појединачно, тако и у међусобној вези, првостепени суд правилно утврдио идентитет оптужених, као лица која су сами или заједно са другим лицима, предузели радње описане у изреци побијане пресуде и о томе за сваку тачку изреке побијане пресуде дао веома аргументоване и ваљане разлоге.

Тако је првостепени суд правилно довео у везу исказе оштећених О. (у погледу радњи описаних у тачки 1. и 2. изреке пресуде), који су досљедни и сагласни у битним елементима, односно у погледу суштине предметних кривично-правних догађаја, са исказима свједока М.С., С.С. и Е.М., те на основу истих правилно утврдио да су оптужени В., С. и Ј. предузели радње описане у тачки 1. и 2. изреке побијане пресуде и о томе на страни 21., 22., 23., 24., 25., 26. и 27. дао веома детаљне, аргументоване и ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге. Притом, чињеница што је у налазу Дома здравља Прњавор о прегледу лица А.О., наведен датум 03.06.1994. године, нема значај који му придаје жалба браниоца оптуженог В., јер је могуће да се ради о омашци, а тјелесно повређивање овог оштећеног, неспорно произилази како из његовог исказа, тако и из исказа оштећених А. и Ј.О., као и из исказа свједока С.С. и Е.М.. Осим тога, нетачни су наводи из жалби бранилаца да оштећени Ј. није критичне прилике био сигуран у идентитет оптужених, односно да је идентитет оптужених сазнао накнадно од више непознатих лица. Наиме, оштећени је био категоричан у свом исказу да је оптужене и тада познавао и препознао али да му је из опреза била потребна потврда, како случајно не би окривио некога невиног. Ни материјални докази одбране оптуженог Ј. у виду увјерења на име М.Ј. општине Прњавор, Одјелења за борачко-инвалидску и цивилну заштиту број 07-835-1252/07 од 09.11.2007. године и овјерене копије радних књижица овог оптуженог, које истиче жалба браниоца оптуженог Ј., не доводе у сумњу правилност закључка првостепеног суда да је оптужени Ј. једно од лица које је предузело радње на штету О., о чему је побијана пресуда на страни 24. и 25. дала ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд.

Исказ оштећене М.П., побијана пресуда такође детаљно и правилно анализира, те на основе истог, правилно утврђује да су оптужени С., Ј. и Д.1 учествовали у наношењу повреда њеног тјелесног интегритета и да су примјенили мјере застрашивања према истој и о томе на страни 28., 29., 30. и 31. побијана пресуда даје веома аргументоване, детаљне и ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд. Притом, исказ ове оштећене дјелимично је потврђен исказима свједока Д.М. и оптуженог Д.1 у својству свједока, који су потврдили да су оштећену видјели у просторијама ПС П., о чему такође побијана пресуда даје разлоге. Приговор жалбе браниоца оптуженог С. да је оштећена изјавила да ју је овај оптужени само једном ударио, није тачна, јер је иста на претресу од 28.02.2019. године рекла: „Први ме је Д. јако снажно ударио песницом по лицу...мислила сам да ћу се онесвијестити...песницом по лицу... то се зове, шамар... снажним шамаром, једним, другим“, а у вези са опаском у овој жалби да није рекла „отвореном песницом“, како стоји у изреци пресуде, овај суд истиче да отворена песница, у суштини јесте шамар.

Осим тога, супротно жалбеним приговорима бранилаца, оштећена је јасно идентификовала оптужене, при чему се децидно изјашњавала које радње је који од оптужених према њој предузимао, била категорична у својој тврдњи да је добро упамтила лик и фигуру оптуженог С., а да је накнадно од својих познаника добила информацију о његовом идентитету, за оптуженог Ј.а је исказала да га је претходно упознала док је он обезбјеђивао подјелу помоћи коју је вршила хуманитарна организација М., тада је са њим нормално комуницирала, а он јој се представио као Ј. и рекао јој како је дошао из Х., те га је и у судници на претресу пред првостепеним судом препознала. Истовремено је побијана пресуда оцјенила и доказе одбране, прије свега, исказ оптуженог Ј. дат у својству свједока на главном претресу, који је негирао да је извршио дјело на штету М.П., те да никада није био у М., као и исказ свједока Ж.Г., који је за оптуженог Ј. изјавио да је у критично вријеме био распоређен на пункту у мјесту В. и да исти никако није могао бити на обезбјеђењу просторија М., оцјенивши их као невјеродостојним, јер исти нису ничим поткрепљени. Без основа су и жалбене тврдње да је оштећена М. замјенила оптуженог Ј. са неким другим Ј. који је радио у полицији у П. и кога су звали „Ц.“, обзиром да је оштећена била категорична у својој изјави да се ради о оптуженом П.Ј. Оштећена М. је била категорична и у својој тврдњи о идентитету оптуженог Д.1, који се раније звао Б.М., којег је у судници такође препознала и који је након десетак дана од инкриминисаног догађаја дошао до адвокатске канцеларије у којој је она тада радила, како би му она сачинила неки уговор. Жалбени наводи да је оптужени Д.1 критичне вечери био дежурни полицајац и да се због тога није смио удаљавати са свога радног мјеста, а да је то евентуално могао учинити ако би пронашао себи замјену, што би се морало евидентирати у службеним евиденцијама, не доводи у сумњу исказ ове оштећене, јер се критични догађај десио у ратном периоду када је било отежано функционисање свих државних органа, па и ПС П. (о чему су свједочили тадашњи руководиоци свједоци П.С. и Д.М.), па је овај оптужени могао напустити мјесто дежурног полицајца и без евидентирања и удаљити се из ПС П., како је то правилно утврдио и првостепени суд.

Исказ свједока З.Д. из истраге, првостепени суд доводи у везу са исказима свједока Ј.Д., и Р.И. и на основу истих, правилно утврђује да су оптужени Ј. и Ш. предузели радње описане у тачки 4. изреке побијане пресуде, исказ оштећеног А.М. из истраге, доводи у везу са исказима свједока С.Ш., Х.С. и Ж.Л., исказ оштећеног С.Д. доводи у везу са исказом свједока З.И., исказ оштећеног Р.И. са исказом свједока Е.И., а исказ оштећеног Ј.Ф. из истраге са исказима свједока оштећене А.Ф., те свједока Б.М. и С.Ј., те на основу истих правилно утврђује да су оптужени В. и Ш. преузели радње описане у тачки 5. изреке пресуде, оптужени Д. радњу описану у тачки 6., оптужени П. радњу описану у тачки 7. изреке побијане пресуде, а оптужени С. радњу описану у тачки 8. изреке побијане пресуде и о свему томе првостепени суд на страни од 32. до 46. даје веома аргументоване, детаљне и ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге.

Осим тога, побијана пресуда је исказе наведених свједока оштећених и исказе свједока одбране, као и материјалне доказе одбране, у смислу одредбе члана 304. став 7 ЗКП РС, правилно оцјенила и са аспекта садржаја довела у везу са исказима горе поименично наведених исказа свједока оптужбе за сваку тачку изреке пресуде, па се такав приступ у оцјени вјеродостојности противријечних доказа оптужбе и одбране, а у вези са тим и оцјена вјеродостојности исказа оптужених, не може оспорити аргументима изнесеним у жалбама бранилаца свих оптужених.

Оцјена исказа свједока извршена је у складу са законским овлашћењем суда о слободној оцјени доказа, а та оцјена није произвољна, како то жалбе погрешно истичу, већ се тиче одлучних чињеница о којима је првостепени суд навео разлоге у образложењу побијане пресуде. Одређене непрецизности у исказима појединих свједока, као и поједине разлике између њихових исказа са главног претреса и из истраге (које се не односе на одлучне чињенице), посматране са временске дистанце од више од двадесет и три године од извршења предметног кривичног дјела, су неминовне и исте су отклоњене њиховим међусобним повезивањем, као и повезивањем са другим прихваћеним доказима.

Из укупности радњи које су предузели оптужени заједно са другим лицима, првостепени суд правилно закључује да су својим радњама и својим укупним поступањем у критичним приликама, оптужени дали битан допринос настајању ових забрањених посљедица по оштећених, при чему су користили свој положај припадника активног и резервног састава тадашње СЈБ П. и те радње примјењивали према жртвама које нису пружале, нити су биле у стању да пруже било какав отпор. Карактер радњи описаних у изреци пресуде (многбројни ударци по разним дијеловима тијела оштећених, те упућивање пријетњи према оштећеној М. и предузимање радњи којима се нарушава достојанство оштећеног З.Д. као људско биће и којима су га довели у понижавајући положај), околности у којима су ове радње предузете (по правилу, од стране више лица, у условима потпуне доминације над жртвама, користећи свој положај, као и личне прилике жртава (без прилике да се бране, у околностима када су жртве потпуно беспомоћне) несумњиво указују да појединачне радње, описане у изреци пресуде, досежу праг тешког кршења међународног хуманитарног права, које повлачи индивидуалну кривичну одговорност оптужених.

Неосновани су и наводи жалби бранилаца којима се оспорава постојање саизвршилаштва у извршењу дјела. Наиме, радње оптужених појединачно и њихове заједничке радње са осталим припадницима полиције, онако како су описане у изреци побијане пресуде, у довољној мјери су одређене да из њих произлази саизвршилаштво у овом кривичном дјелу. Оне су описане као дјелатност сваког од њих у оном дијелу гдје их самостално предузимају па до њиховог заједничког дјеловања. Понашање оптужених је у таквој објективно-субјективној вези да чини једну чврсту и јединствену цјелину, испољавајући се као дио њихове заједничке дјелатности. При томе, супротно жалбеним наводима, у таквим околностима није нужно и битно утврдити, коју конкретно појединачну радњу је извршио поједини саизвршилац, јер они су без дилеме поступали заједно, као једна цјелина, били су свјесни свог заједничког дјеловања и остваривања радњи у конкретном случају, као и наступања забрањене посљедице, која се у ратним условима какви су били, карактерише као ратни злочин против цивилног становништва, како је то правилно утврдио првостепени суд. Изузетак би био одступање појединог саизвршилаца од јединственог умишљаја, а што овдје није случај, јер из чињеничног описа, а и из проведених доказа, не произилази да је радња било којег извршиоца била изван умишљаја осталих извршилаца.

Дакле, анализирајући поступање оптужених, првостепени суд правилно закључује да су оптужени поступали са директним умишљајем, те да је код њих постојала свијест о заједничком дјеловању. За постојање саизвршилаштва није ни потребан претходни договор, како погрешно сугеришу жалбе, нити је он наведен у изреци првостепене пресуде. Дакле, о субјективној страни предметног кривичног дјела побијана пресуда дала је ваљане разлоге, а чињенични опис радњи у изреци пресуде јасно

дефинише елементе умишљаја и субјективни однос оптужених у извршењу предметног дјела, па је првостепени суд правилно утврдио да се у радњама оптужених, описаним у изреци пресуде, стичу сва битна обиљежја кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

На основу свега наведеног, овај суд налази да је чињенично стање потпуно и правилно утврђено и да је правилно примјењен Кривичног закона, када су радње оптужених В.Б., Д.С., П.Ј., Д.П., Б.Ш., Д.Д. и В.Д., чињенично описане у изреци побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

Исто тако, по оцјени овог суда, а супротно наводима из жалбе тужиоца, правилно је првостепени суд оцјенио и изведене доказе који се односе на оптуженог М.П. (из тачке 1. и 2. оптужнице), као и доказе који се односе на радње оптужених Д.П., Д.Д. и В.Д. на штету оштећеног Х.Х. (тачка 3. оптужнице), на основу којих је извео правилан закључак да нема доказа да је оптужени Панчић починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, нити доказа да су наведени оптужени починили радње описане у напријед наведеној тачци оптужнице.

Наиме, супротно жалбеним приговорима тужиоца, побијана пресуда је правилно оцјенила исказе свједока оштећених Ј. и А.О. у дијелу који се односи на учешће оптуженог П. у њиховом физичком злостављању и у том дијелу правилно их није прихватио, те о томе на страни 50. и 51. побијане пресуде, дао ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд. Наиме, оштећени Ј. тек је на записнику из 2017. године описао на који начин је сазнао идентитет оптуженог П., односно да је у критично вријеме неко од присутних полицајаца његово име дозивао из ходника, иако је прије тога саслушаван два пута (дана 03.09.2004. године и дана 06.04.2005. године). Оштећени А. је исказао да је у критичном периоду познавао оптуженог П., те да га је због тога препознао. Међутим, исказ овог оштећеног у овом дијелу одбрана је озбиљно доведла у питање приликом унакрсног испитивања јер том приликом свједок није знао да одговори како се зове отац од оптуженог П., нити гдје је он био запослен, иако је тврдио да је више пута заједно са својим оцем одлазио код његове куће. Надаље, оштећени А. је изјавио да је кућа оптуженог П. на брду, а и у том сегменту је његов исказ у супротности са исказима свједока одбране Љ.С. и Д.П., који су сагласно изјавили да је кућа овог оптуженог у долини, да је његов отац цијели радни вијек радио у С., те да се никада није бавио ловом. Имајући у виду наведено, те имајући у виду да су свједоци одбране Д.Ђ., Ж.В., С.Т. и Д.М. сагласно изјавили да је оптужени П. у инкриминисано вријеме (02., 03. и 04.06.1994. године) боравио у В. ради размјене ратних заробљеника и извлачења страдалих, то је по оцјени овог суда, правилно првостепени суд, овог оптуженог, усљед недостатка доказа, на основу одредбе члана 298. тачка в) ЗКП РС, ослободио од оптужбе.

Исто тако, супротно жалбеним приговорима тужиоца, побијана пресуда је правилно оцјенила исказ свједока оштећеног Х.Х. као невјеродостојним, доводивши га у везу са исказом свједока Ж.Л., те правилно утврдила да нема доказа да су оптужени П., Д.1 и Д. предузели радње описане у тачки 3. оптужнице и о томе на страни од 46. (задњи пасус) до 48. (први пасус) дала ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалилац упућује на те разлоге.

Дакле, разлоге за све одлучне чињенице, овај суд прихвата као ваљано образложене и њихова правилност се не може оспорити изнесеним приговорима из жалби тужиоца и бранилаца оптужених.

Овај суд је испитао побијану пресуду и у погледу одлуке о казнама и то у вези са жалбеним аргументима бранилаца оптужених Д.С., В.Б., П.Ј. и Д.Д., те обзиром да жалба због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде Кривичног закона изјављена у корист оптужених Д.П., Б.Ш. и В.Д., садрже у себи и жалбу због одлуке о кривичној санкцији, овај суд је испитао ту одлуку првостепеног суда и у односу на ових оптужених, те нашао да су побијаном пресудом правилно утврђене све околности од значаја за одмјеравање казни оптуженима и да су те околности адекватно вредноване.

Наиме, правилно су утврђене и у побијаној пресуди образложене све олакшавајуће околности, првенствено породичне прилике оптужених, конкретизоване за сваког од њих појединачно, јер су ожењени и имају дјецу и њихово држање послије учињеног кривичног дјела, обзиром, да након тога нису починили ни једно кривично дјело, да су оптужени П. и Ш. помагалим неким припадницима бошњачког народа. Отежавајуће околности на страни оптужених, првостепени суд није нашао, па је све наведене олакшавајуће околности, нашао да у свом збиру представљају особито олакшавајуће околности и да указују да се и са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања, због чега им је одмјерио казне испод границе прописане законом. Такође је првостепени суд приликом одмјеравања казне цјенио и јачину угрожавања, односно повреде заштићеног добра, па је појединим оптуженим изрекао казне у различитом временском трајању, правилно цијенећи чињеницу да ли су инкриминисане радње предузели на штету већег или мањег броја оштећених лица. Дакле, разлоге дате у побијаној пресуди у оцјени свих тих околности, овај суд прихвата као ваљане, јер цијенећи законом прописану казну за кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ (казна затвора од најмање 5 (пет) година, са могућношћу осуде на казну затвора од 20 (двадесет) година), за које су оптужени оглашени кривим том пресудом, као и општа правила о одмеравању казне из одредбе члана 41. КЗ СФРЈ, овај суд налази да су казне затвора изречене побијаном пресудом, потребна и нужна мјера казне за остваривање сврхе кажњавања, прописане у одредби члана 33. КЗ СФРЈ.

Како из наведених разлога, жалбе окружног тужиоца и бранилаца оптужених нису основане, ваљало је те жалбе одбити као неосноване, на основу члана 327. ЗКП РС и првостепену пресуду потврдити.

Записничар
Соња Матић

Предсједник Вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић